Hallituksen esitys eduskunnalle työeläkelainsäädännön ja Sairausvakuutuslain muuttamiseksi (HE 64/2019 vp)

Inka Hassinen
Hallitusneuvos
Sosiaali- ja terveysministeriö

SAIRAUSVAKUUTUSLAIN TYÖTULOUUDISTUKSEN VAIKUTUKSET TYÖELÄKELAKEIHIN

- Työtulouudistus tulee voimaan 1.1.2020. Uudistus edellyttää muutoksia säännöksiin siitä, miten oikeus eläkkeeseen palkattomilta ajoilta lasketaan.
- Oikeus eläkkeeseen sairausvakuutuslain mukaisten päivärahojen ja Kelan maksaman kuntoutusrahan ajalta laskettaisiin jatkossa sairausvakuutuslain mukaisen vuositulon perusteella
  - Oikeus eläkkeeseen edellyttäisi sitä, että vuosituloon sisältyy vähintään TyEL-vakuuttamisvelvollisuuden (59,36 e) verran palkkatuloa tai yrittäjätuloa vuodessa. Tätä ei kuitenkaan edellytettäisi vanhempainpäivärahan ajalta.
  - Muutos toteutettaisiin kustannusneutraalisti. Siksi muutettaisiin myös niitä kertoimia, jotka määrittävät millä painoarvolla vuositulo otetaan eläkkeen laskennassa huomioon.

ESIMERKKI SAIRAUSPÄIVÄRAHAN PERUSTEENA KARTTUVASTA ELÄKKEESTÄ, NYKYTILA

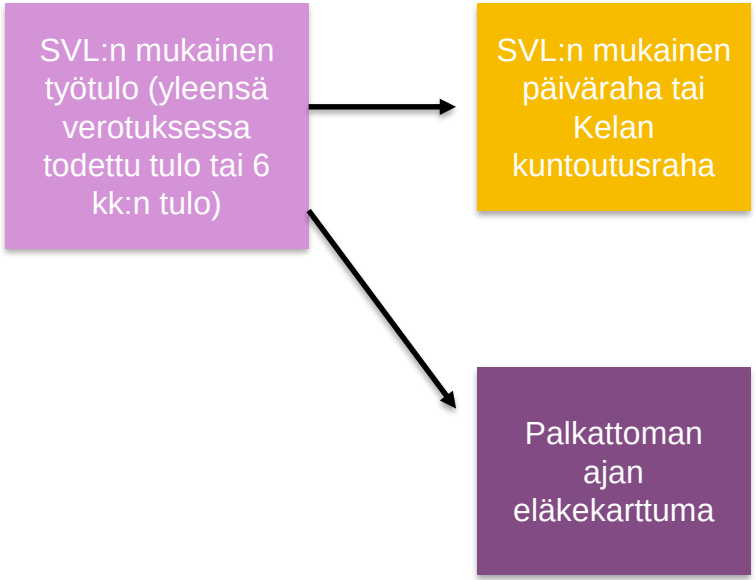

Sairauspäivärahan perusteena oleva työtulo x 65 % x 1,5 % = eläkekarttuma

ESIMERKKI SAIRAUSPÄIVÄRAHAN PERUSTEENA KARTTUVASTA ELÄKKEESTÄ, 1.1.2020 JÄLKEEN

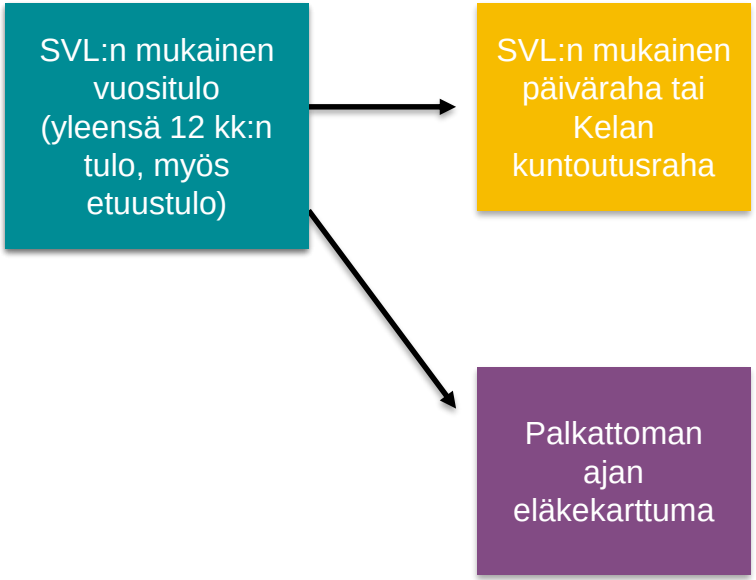

Sairauspäivärahan perusteena oleva vuositulo x 62 % x 1,5 % = eläkekarttuma

ARVIO MUUTOKSEN VAIKUTUKSISTA KESKIMÄÄRÄISIIN ELÄKEKARTTUMIIN VANHEMPAINPÄIVÄ-RAHAN AJALTA

LÄHDE: KELA

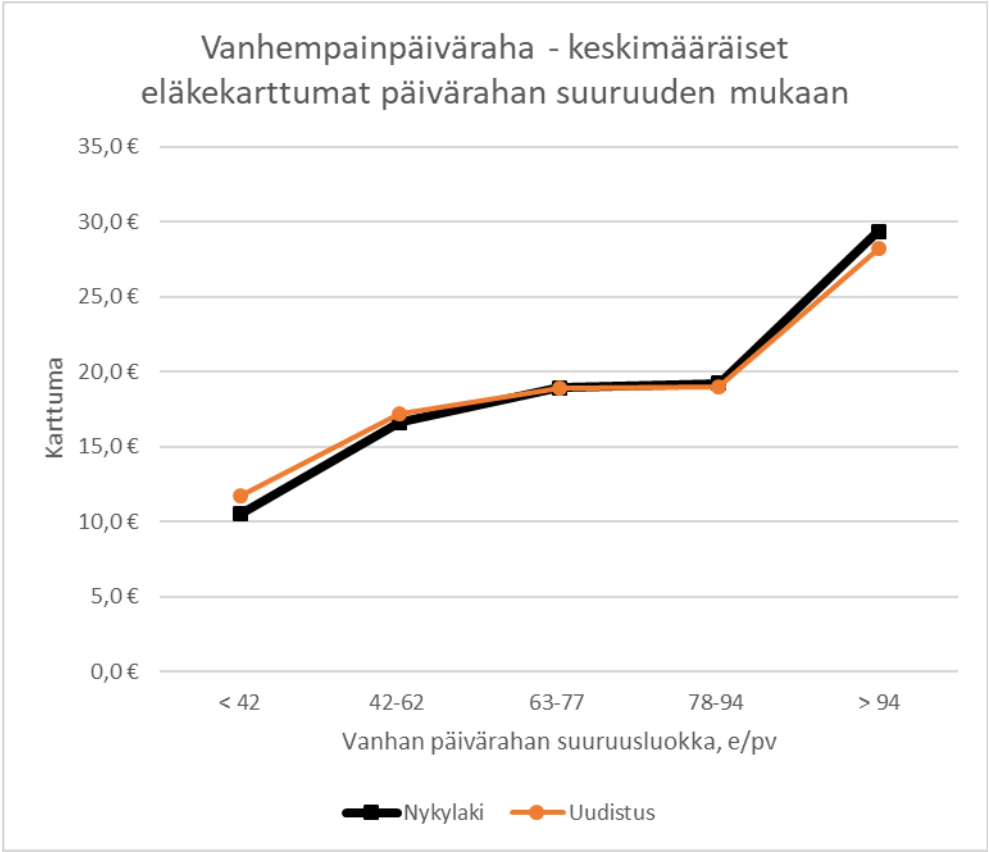

TYEL-VAKUUTTAMISEN LAIMINLYÖNTI JA ELÄKKEEN KARTTUMINEN

- Työntekijän eläkelakiin lisättäisiin säännös, jonka perusteella työntekijällä ei olisi oikeutta eläkekarttumaan tilanteessa, jossa:
  - työnantaja on järjestelmällisesti laiminlyönyt työeläketurvan järjestämisvelvollisuutensa tai ilmoitusvelvollisuutensa,
  - työntekijä on ollut tietoinen laiminlyönnistä ja omalla toiminnallaan osaltaan mahdollistanut laiminlyönnin tapahtumisen ja
  - työntekijä on välttänyt työntekijän työeläkevakuutusmaksun pidättämisen palkastaan.
- Tarkoituksena estää se, ettei tietyissä poikkeuksellisissa tilanteissa laiminlyöntiin myötävaikuttaneelle työntekijälle kartu eläkettä, joka jää asianmukaisesti toimineiden työnantajien ja työntekijöiden maksettavaksi.

ELÄKKEEN PERUSTEENA OLEVAT TYÖANSIOT JA SAIRAUSVAKUUTUSLAIN PALKKATULO

- Työeläkelakien säännöksiä eläkkeen perusteena olevista työansioista täsmennettäisiin:
  - Työpanokseen perustuva osinko luettaisiin eläkkeen perusteena olevaan työansioon
    - Laajentaisi työeläkelakien piiriin kuuluvien suoritusten alaa nykyisestä. Työpanososinkojen perusteella karttuisi eläkettä ja niistä tulisi maksaa työeläkevakuutusmaksu.
  - Osakepalkkioita ja työsuhdeoptioita koskevat täsmennykset
- Vastaavat muutokset ehdotetaan tehtäväksi myös sairausvakuutuslakiin

MUUT EHDOTUKSET

- Viimeisen eläkelaitoksen määräytymistä ja työkyvyttömyyseläkeratkaisun neuvottelumenettelyä koskevat muutokset
  - Tavoitteet: Eläkeasiointi olisi nykyistä yksinkertaisempaa ja työhön paluun tukeminen nykyistä toimivampaa. Työnantajayhteistyö helpottuisi ja neuvottelumenettely kohdistuisi tarkoituksenmukaisemmin.
- Täsmennykset säännöksiin työeläkelaitosten takautumisoikeudesta raideliikennevastuulain mukaiselta toimijalta
  - Eläkelaitoksen oikeus pidättää se osa eläkkeestä, jonka eläkkeenhakija on jo saanut raideliikennevastuulain mukaisena korvauksena
  - Tietojenluovutussäännökset

MUUT EHDOTUKSET

- Täsmennykset säännöksiin eläkelaitoksen oikeudesta saada terveydenhuollon toimijoilta eläkkeenhakijan terveydentilaa koskevia tietoja eläkeasian käsittelyä varten
- Eläketurvakeskuksen kustannusosuuksien määräytymistä koskevat muutokset
  - Kustannusosuudet kohdistettaisiin jatkossa erikseen julkiselle ja yksityiselle eläkealalle. Ne kohdistuisivat nykyistä tarkemmin eläkelaitosten kesken ja toimeenpano olisi yksinkertaisempaa.
- Eläkeuudistukseen liittyviä täsmennyksiä ja muista uudistuksista johtuvia täsmennyksiä
  - Mm. uusi laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa ja työeläkelakien muutoksenhakusäännökset

VOIMAANTULO

- Lait ehdotetaan tulemaan voimaan 1.1.2020
  - Sairausvakuutuslain työtulouudistus tulee voimaan 1.1.2020 ja siihen liittyvät muutokset tulisi saada voimaan samasta ajankohdasta
- Työansiokäsitettä koskevat muutokset ehdotetaan kuitenkin tulemaan voimaan vasta 1.1.2021, jotta tulorekisteriin ehditään tehdä tarvittavat muutokset.

Lisätietoja:

Inka Hassinen
Sähköposti: **etunimi.sukunimi@stm.fi**

Sosiaali ja terveysministeriö
Internet: **stm.fi**
Twitter: **@STM_Uutiset**